

VENÄLÄISEN LIBERALISMIN VIIMEINEN SANA

Epäproletaarisia puolueita koskevassa Lontoon päätöslauselmassa⁵⁰ Venäjän sosialidemokratia on tehnyt perusyhteenvedot vallankumouksen opetuksista. Sosialidemokraattinen proletariaatti on arvioinut siinä täsmällisesti ja selvästi luokkien keskinäiset suhteet vallankumouksessa, määritellyt kaikkien tärkeimpien puolueiden yhteiskunnallisen perustan ja työväenliikkeen yleiset tehtävät taistelussa demokratian puolesta. Vuoden 1908 Joulukuun puoluekonferenssin päätöslauselmassa on kehitelty edelleen näitä sosialidemokratian peruskatsomuksia.

Nyt, kun on kulunut vuosi tuosta konferenssista ja 2½ vuotta Lontoon edustajakokouksesta, on erittäin opettavaista silmällä, minkälaisiin katsomuksiin nykytilanteen ja demokratian tehtävien suhteen päätyvät venäläisen liberalismin vaikutusvaltaisimmat edustajat. Kadettipuolueen toimihenkilöiden äskeinen „neuvottelukokous” on tässä suhteessa erikoisen mielenkiintoinen. „Neuvottelukokous” hyväksyi puolueen johtajan hra Miljukovin alustuksen; Miljukov on nyt julkaissut alustuksensa „Retshissä” otsikoin: „Poliittiset puolueet maassa ja Duumassa”. Tuo alustus on tavattoman tärkeä poliittinen asiakirja. Siinä meillä on nyt kadettipuolueen virallinen ohjelma. Sitä paitsi me saamme siitä vastauksen sosialidemokraattisen puolueen kauan sitten herättämiin ja ratkaisemiin kysymyksiin,— vastauksen, jonka on antanut eräs liberalismiin taitavimmista diplomaateista ja politikoiitsijoista ja samalla eräs niistä pätevimmistä historioitsijoista, jotka ovat oppineet yhtä ja toista historialliselta materialismilta, jonka ilmeisen vaikutuksen alaisena tämä historioitsija oli... silloin, kun hän oli historioitsija.

Historioitsija Miljukov yrittää asettaa kysymyksen täysin tieteellisesti, s.o. materialistisesti. Jotta saadaan puolue-taktiikalle „vankat tukikohdat”, on tarpeen „maan tapahtumien yhtäläinen ymmärtäminen”. Ja jotta nuo tapahtumat ymmärrettäisiin, on katsottava, miten tärkeimmät poliittiset puolueet tai „poliittiset virtaukset” pyrkivät „löytämään itselleen tukea” „laajoista väestöpiireistä”.

Erinomainen metodi. Sen soveltaminen näyttää meille heti pätevän historioitsijan muuttumisen tavalliseksi liberaaliseksi sykofantiksi: kadetit ja kaikki heistä oikealla oleva on nähkääs „kolme tärkeintä poliittista virtausta” ja kaikki kadeteista „vasemmalla” oleva on „poliittista kouristusta”. Kiitos avomielisyydestä, hra liberaali! Mutta katso-kaamme kuitenkin, mitä te meille sanotte historioitsijana. Kolme tärkeintä virtausta: ensimmäinen — „demagoginen monarkismi”. Sen „sisältönä” on „elämänolojen vanhojen yhteiskunnallisten perustojen puolustaminen”, „rajoittamattoman itsevaltiuden yhdistäminen”... (liberaali, perustuslaillinen demokraatti, on huomaamattaan siirtynyt rajoitettua itsevaltiutta puolustavan lokakuulaisen näkökannalle)... „talonpoikaiston kanssa niiden patriarkaalisten suhteiden pohjalla, joiden vallitessa aatelisto on luonnollinen välittäjä näiden molempien välillä”... Liberaalisesta kielestä venäjän kieleen käännettynä tämä merkitsee maaorjuuttajatilannerrojen („patriarkalaisuus”) ja mustasotnialaisen tsarismmin herruutta. Hra Miljukov toteaa aivan oikein, että tuo tsarismi on muuttumassa „demagogiseksi”, että se „luopuu vanhasta keinotekoisesta puolueettomuudesta tahji puolueiden yläpuolella olemisesta ja sekaantuu aktiivisesti puolueiden perustamisprosessiin maassa”. Sivumennen sanoen — juuri sellainen on se askel itsevaltiuden muuttamisessa porvarilliseksi monarkiaksi, josta puhutaan vuonna 1908 pidetyn sosialidemokraattien Joulukuun konferenssin päätöslauselmassa. Juuri se on sitä uutta, mikä muodostaa nykyhetken *spesifiikkisen* erikoisuuden ja minkä meidän puolueemme on ottanut varteen *nykyisessä* taktillisten tehtävien asettelussaan. Vaikka hra Miljukov huomioikin aivan oikein prosessin eräitä piirteitä, ei hän ensinnäkään ole harkinnut loppuun saakka sen taloudellisia perustoja ja toiseksi hän *pelkää* tehdä kiertämätöntä johtopäätöstä maaorjuuttajatilannerrojen voimakkuuden syistä. Tuo voimakkuus johtuu siitä, että Euroopan-Venäjällä on vuoden 1905

virallisten tilastojen mukaan 10 miljoonalla köyhimmällä talonpojalla 75 miljoonaa desjatiinaa maata, mutta 30.000 suurtilanherralla (mukaan luettuna apanaasimaatilat, s.o. Nikolai Romanovin perhekunta) on 70 miljoonaa desjatiinaa maata. Voiko Venäjä vapautua „patriarkaalisista” suhteista ilman näille ylimmille kolmellekymmenelle tuhannelle kuuluvien maaorjuudellisten latifundioiden täydellistä hävittämistä, miten arvellette, hra historioitsija?

Toinen virtaus on „porvarillinen konstitutionalismi”. Näin hra Miljukov nimittää lokakuulaisia. „Suurporvaristolle”, kirjoittaa hän, „tämä virtaus on ehkäpä liian konservatiivinen sen kiinteän yhteyden vuoksi, joka sillä on virkavaltaan ja aatelistoon”. Heitä yhdistää „negatiivinen tehtävä: yhteinen puolustautuminen radikaalisemmilta sosiaalisilta ja poliittisilta virtauksilta”. Etsiessään itselleen tukea „kesäkuun 3 päivän ja marraskuun 9 päivän porvarilliset konstitutionalistit” yrittävät „assimiloida itselleen vaikkapa vain talonpoikaisjoukon huippukerroksen” (hra Stolypinin „vauraat ja vankat”). „Mutta tämänluontoinen sosiaalinen perusta on toistaiseksi vielä kokonaan tulevaisuudessa”. „Juuri sen vuoksi tämä virtaus onkin sosiaalisen perustan etsiskelyissä ehkä huonoimmin turvattu”!..

Meillä on tapana — valitettavasti sellaistenkin henkilöiden keskuudessa, jotka haluavat olla sosialidemokraatteja, — haukkua „vallankumouksellisia illuusioita”. Mutta voikohan mikään olla naiivimpaa kuin tuo liberaalinen illuusio, että vastavallankumouksellisen porvariston ja tilanherrojen sosiaalinen perusta („yhteinen puolustautuminen”) on muka „heikko”, että heidät muka voidaan nujertaa muutenkin kuin joukkojen päättävimmällä ja armottomimmalla vallankumouksellisella rynnistyksellä, joukkojen kapinalla? Vakaa historioitsija luovuttaa taas paikkansa tusinaliberaalille.

Kolmantena virtauksena ovat kadetit. Hra Miljukov sanoo sitä „demokraattiseksi konstitutionalismiksi” ja selittää, että „tämän asenteen ytimenä on radikaalisen poliittisen ja radikaalisen sosiaalisen ohjelman yhdistäminen”. Historioitsija on tyyten hämääntynyt diplomaattipolitiikoitsijan edessä. Todellisuudessa koko kadettien politiikka on tähdätty joukkojen radikalismia vastaan. Sanoissa — varsinkin „neuvottelukokouksessa”, missä on läsnä provinssin kadetteja, jotka tuntevat lähemmin joukkojen mielialoja,—

me olemme radikaaleja, me huolehdimme demokratismistista ja joukoista.

Hra Miljukov (luultavasti varsinkin „neuvottelukokouksen” vaikutuksesta) ei ole erehtynyt joukkojen suhteen. Hän myöntää kiistattomaksi, että „tietoisuus on viime vuosina kasvanut tavattomasti”, että „joukkoluontoisen tyytymättömyyden syyt eivät ole kadonneet; ehkäpä niitä on lisääntynytkin ja niiden vaikutus on voimistunut samassa määrässä kuin tietoisuus on kasvanut”. Mutta joskin historioitsijan on täytynyt tämä myöntää, niin liberaali pääsee kuitenkin voitolle:„onnettomuudeksi on joukoissa osoittautunut” (vallankumouksessa) „mahdolliseksi vain rohkeampi salainen demagogia, joka hivelee joukkojen tavanomaisia katsantokantoja ja totunnaisia toiveita. Tämä demagogia on aivan keinotekoisesti sitonut joukkojen ymmärrettävän ja laillisen „maa”-tunnuksen käsittämättömään ja väärin tulkittuun „vapaus”-tunnukseen. Näissä oloissa jopa sekin, että kansan tietoisuus on omaksunut kahden tunnuksen välisen luonnollisen yhteyden, on vain ollut uusien väärinkäsitysten lähteenä ja on synnyttänyt samoja illuusioita” j.n.e., j.n.e. päätyen „periaatteeseen”: ei vallankumousta eikä taantumusta, vaan „legaalinen perustuslakitaistelu”. Kysymykseen „vanhaan vuoden 1905 taktikkaan” palautumisesta „on kategorisesti ja jyrkästi vastattava kieltävästi”.

Lukija huomaa, että historioitsija Miljukovin kaikki hyvät aikomukset etsiä puolueiden taktiikalle tukea laajoista väestökerroksista ovat menneet myttyyn heti, kun on tullut kysymykseen talonpoikaisto ja proletariaatti. Viimeksi mainitun suhteen hra Miljukov huiitaisee kädellään ja myöntää, että „kaupunkilaisväestössä kadeteilla on laajempi, järjestyneempi ja tietoisempi sosiaalinen perusta kuin millään muulla poliittisella puolueella, *lukuunottamatta työväenluokkaan nojautuvaa sosialidemokratiaa*”. Sen sijaan talonpoikien suhteen hra Miljukov ei kadota toivoa. „Huolimatta siitä, että on olemassa sellaisia esteitä” kuin „demagogia” y.m., kirjoittaa hän, „ei ole mahdotonta myöskään demokraattisen konstitutionalisin *yhdensuuntainen*” (kursivointi Miljukovin) „toiminta kansanjoukkojen tahdon välittömien ilmentymien rinnalla”.

Yhdensuuntainen toiminta! — siinäpä uusi sana vanhaa liberaalista taktiikkaa varten. Yhdensuuntaiset linjat eivät

milloinkaan kohtaa toisiaan. Porvarillisen intelligenssin liberalismi on käsittänyt, ettei se voi *milloinkaan* kohdata joukkoja, t.s. se ei voi tulla *niiden* edustajaksi ja johtajaksi Venäjällä,— „ei milloinkaan”, koska tietoisuus on vuoden 1905 jälkeen kohonnut. Mutta kadettien tyyppiset liberaalit perustavat edelleenkin laskelmansa joukkoihin pitäen niitä menestyksiensä, herruutensa *jalustana*. „Yhdensuuntainen kulkeminen” merkitsee tavalliselle ja selvälle kielelle käännettynä joukkojen poliittista hyväksikäyttämistä pyydystämällä niitä sanoilla, puhumalla demokratismistä ja pettämällä niitä todellisuudessa. „Heitä (lokakuulaisia) pitää kannattaa järjestelmällisesti perustuslakikysymyksissä” — nämä sanat hra Miljukovin alustuksessa ilmaisevat kadettien politiikan *olemuksen*. Todellisuudessa kadetit ovat lokakuulaisuuden apureita, porvarillisen konstitutionalismin siipi. Struve ja muut vehiläiset myöntävät sen avoimesti, karkeasti ja suorasukaisesti ja vaativat, että kadetit lakkaisivat „vilkuilemasta vasempaan ja imartelemasta heitä inhoavia vallankumouksellisia” (tunnetun luopion hra Izgojevin sanat „Moskovski Jezhenedelnikissä”⁵¹, 1909, № 46, s. 10). Miljukov ja kumpp. ovat tyytymättömiä *ainoastaan* vehiläisten karkeuteen ja suorasukaisuuteen, *ainoastaan* siihen, että vehiläiset pilaavat heidän diplomaattiaansa, häiritsevät, kun he vetävät nenästä joukkojen takapajuisia aineksia. Miljukov on käytännön poliitikko, Struve — liberalismin doktrinääri, mutta heidän rauhallinen yhdyselämänsä samassa puolueessa ei ole sattuma, vaan välttämätön ilmiö, sillä porvarillinen intelligentti *itse asiassa* horjuu joukkoihin turvaamisen (ne kyllä muka auttavat kantamaan kastanjoita tulesta) ja lokakuulaisporvaristoon turvaamisen välillä.

„Juuri se seikka, ettei nykyinen valta voi sallia vapaata kanssakäymistä poliittisesti tietosten demokraattisten ainesten ja demokraattisten joukkojen välillä, tekeekin lokakuun 17 päivän manifestin tärkeimpien lupauksen toteuttamisen mahdottomaksi”, kirjoittaa hra Miljukov. Tässä hän on vahingossa lausunut paljon syvällisemmän totuuden kuin olisi halunnut. Sillä ensinnäkin, jos on totta, että nykyinen valta *ei voi* sallia joukkojen ja demokraattien kanssakäymistä (ja se on eittämätön totuus), niin siitä juontuu välttämättömäksi *vallankumouksellinen* taktiikka eikä „perustuslaki”-taistelu, juontuu välttämättömäksi

johdattaa kansaa *kukistamaan* tämä valta eikä reformoimaan sitä. Ja toiseksi sekä vuoden 1905 loka—joulukuu että I Duuma ja II Duuma *ovat todistaneet*, että ei ainoastaan „nykyinen valta”, vaan myöskään *venäläiset liberaalit, venäläiset kadetit* „eivät voi sallia vapaata kanssakäymistä” „demokraattisten joukkojen” ja sosialidemokraattien eikä edes kaiken vivahteisten narodnikkienkaan välillä. Kadetit eivät voineet johtaa edes talonpoikaiston demokraattisia joukkoja vuoden 1905 loka—joulukuun vapautuksen aikana, puhumattakaan työväen joukoista, eivätkä demokraattiset joukot ole tyytyneet kadettien johtoon edes Goremykinien ja Stolypinien varjelemien Duumin aikana.

Vuoden 1909 lopussa pidetyn kadettien „neuvottelukokouksen” ja hra Miljukovin alustuksen poliittinen merkitys on siinä, että liberalismiin sivistyneet edustajat, nuo vallankumouksellisen sosialidemokratian pahimmat viholliset, ovat erinomaisesti vahvistaneet vallankumouksellisen sosialidemokratian tilannearvion ja sen taktiikan oikeaksi. Kaikki, mitä alustuksessa on arvokasta ja oikeaa, on vain siinä, missä kautta rantain kertailaan ja märehditään meidän perusteesiämme itsevaltiuden muuttumisesta porvarilliseksi monarkiaksi, mikä on nykyisen ajankohdan tärkein erikoispiirre. Juuri siinä se eroaa eilisestä ja huomista. Siinä on sosialidemokratian omalaatuisen taktiikan perusta, taktiikan, jonka pitää *soveltaa* vallankumouksellisen marxilaisuuden periaatteita muuttuneeseen tilanteeseen eikä yksinkertaisesti *toistaa* niitä tai näitä tunnuksia.

Liberaalit ovat tunnustaneet suurporvariston vastavallankumouksellisuuden, ovat tunnustaneet joukkojen tietoisuuden ja tyytymättömyyden kasvun. Mikseivät he sitten mene päättäväisesti suurporvariston palvelukseen, kun kerran he sanoutuvat irti vallankumouksesta, vuodesta 1905, „maan ja vapauden” „demagogiasta”, kun he kerran tunnustavat, että lokakuulaisuus on liian konservatiivista suurporvaristolle? Siksi, että provinssilaisten „neuvottelukokous” osoitti heille erittäin selvästi itsevaltiuden uuden, stolypinilaisen, porvarillisen politiikan *epäonnistumisen*. Monarkian uusi sosiaalinen perusta on „*toistaiseksi vielä kokonaan tulevaisuudessa*”,—tämä on liberaalien arvokkain tunnustus. Säännöstelty porvarillinen konstitutionalismi, jossa monarkia on etunenässä, on erinomainen asia, mutta *sitä ei tule, sitä ei synny ilman joukkojen uutta liikettä*,— sellainen on

kadettien „neuvottelukokouksen” *yhteen veto*. Me vihaamme joukkojen liikettä, vihaamme „maan ja vapauden” „demagogiaa”, vihaamme „poliittisia kouristuksia”, mutta me olemme reaalisia poliitikkoja, meidän on otettava huomioon tosiasiat, meidän on suunnattava politiikkaamme siten, että kulkisimme *yhdensuuntaisesti* joukkojen liikkeen kanssa, koska tuo liike on väistämätön. „Ei ole mahdotonta” sekään, että käymme menestyksellistä taistelua talonpoikaisten ja kaupunkilaisten (paitsi työläisiä) joukkojen johtamisesta: puhumalla „radikalismistamme” koettakaamme taata itsellemme paikka kansanliikkeessä, samoin kuin puhumalla hänen majesteettinsa oppositiosta takasimme itsellemme paikan Lontoossa.

Kadettien neuvottelukokous on aavistamattaan vahvistanut erinomaisesti puolueemme taktiikan oikeaksi. Meidän on päästävä uuden historiallisen ajankohdan yli, kun itsevaltius yrittää *uudella tavalla* pelastautua ja kun se ilmeisesti kulkee tätä uutta tietä *taaskin* perikatoa kohti. Meidän on päästävä tuon ajankohdan yli työskennellen järjestelmällisesti, sitkeästi ja kärsivällisesti sosialistisen proletariaatin ja demokraattisen talonpoikaiston tietoisimpien joukkojen järjestämiseksi entistä laajemmin ja varmemmin. Meidän on käytettävä hyväksi kaikkia puoluetömminnan edellytyksiä ja mahdollisuuksia tällaisena aikana, jolloin sekä mustan Duuman että monarkian on pakko asettua puoluekantaisuuden raiteille. Meidän on käytettävä hyväksi tämä aika ja tehtävä se sellaiseksi kaudeksi, jolloin valmennetaan uusia joukkoja — uudella pohjalla, uusissa oloissa — tähänastista päättävämpään vallankumoukselliseen taisteluun vanhojen vaatimustemme puolesta. Vallankumous ja vastavallankumous ovat osoittaneet teoissa, että monarkiaa ei voida mitenkään sovittaa yhteen demokration kanssa, kansan herruuden kanssa, kansan vapauden kanssa,— meidän on propagoitava joukoissa monarkian hävittämistä, propagoitava tasavaltaisuutta kansan voiton *ehtona*,— meidän on tehtävä tunnus „alas monarkia” yhtä populääriseksi „kansan sananparreksi” kuin oli monia vuosia kestäneen sitkeän sosialidemokraattisen työskentelyn jälkeen vuosina 1895—1904 tunnus „alas itsevaltius”. Vallankumous ja vastavallankumous ovat osoittaneet teoissa tilanherrain luokan koko voiman ja koko merkityksen,— meidän on propagoitava talonpoikaisjoukoissa tuon

luokan täydellistä hävittämistä, tilanherrojen maanomistuksen täydellistä hävittämistä. Vallankumous ja vastavallankumous ovat osoittaneet teoissa liberaalien ja porvarillisen intelligenssin olemuksen,— meidän on saatava talonpoikaisjoukot ymmärtämään selvästi, että jos liberaalit ovat johdossa, niin se merkitsee talonpoikaisjoukkojen asian turmiota, että ilman joukkojen itsenäistä vallankumouksellista taistelua ne varmasti jäävät, kaikista kadettien „reformeista” huolimatta jäävät tilanherrojen velkaorjuuteen. Vallankumous ja vastavallankumous ovat osoittaneet meille itsevaltiuden ja porvariston liiton, venäläisen ja kansainvälisen porvariston liiton,— meidän on kasvatettava, liitettävä yhteen ja järjestettävä proletaarijoukkoja kolme kertaa enemmän kuin vuonna 1905, sillä vain proletariaatti itsenäisen sosialidemokraattisen puolueen johtamana ja kulkien käsi kädessä edistyneimpien maiden proletariaatin kanssa kykenee valloittamaan Venäjälle vapauden.

„Sotsial-Demokrat” № 10,
joulukuun 24 pnä 1909
(tammikuun 5 pnä 1910)

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*
